

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. II. An si prima sententia transi in rem judicatam, secunda ab aliis
judicibus v. g. delegatis contra primam lata valeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

quidquid sit de rigore juris civilis, cui æquitas Canonica hac in re prævalet (ad finiendas scilicet lites) juxta quam, qui in genere rem petit, omne suum jus in iudicium deducere videtur (ad rem illam vendicandam v. g.) non tantum quod tunc habebat, tempore litis contestatæ, sed etiam, quod postea, durante iudicii processu, cœpit competere.

SECTIO II.

De re iudicata, sive transitu sententiæ in rem iudicatam.

§. I.

Quando sententiæ transeat in rem iudicatam, ita ut retractari non possit?

SI non appellet pars litigans, contra quam sententiæ lata est, intra 10. dies à tempore latæ sententiæ computandos, cum tamen posset appellare, sententiæ transit in rem iudicatam, & jus facit inter partes litigantes, ita ut saltem per remedium ordinarium retractari amplius non possit, si aliàs de jure subsistat. *v. Quod ad consultationem 15. h. t.* (cum talis, intra tempus concessum, non appellans acquiescere sententiæ latæ per iuris interpretationem censetur. *c. Cum dilectus 32. de elect.*) neque illa pars, contra quam lata est sententiæ, admittatur amplius, si iterum productis actis, vel aliâ ratione probare velit, sententiæ contra se latam injustam fuisse, prout sumitur *ex c. Cum inter. 13. b. t.* (cum res iudicata præsum-

ptione juris & de jure pro veritate habetur) aut si prætextu privilegii, in iudicio quidem exhibitum, si tamen contra illam sententiæ lata sit, sententiæ irrogantem velit, uti habetur in *c. Suborta 21. h. t.* quia sententiæ etiam contra tale privilegium lata tenet, quia si exhibitum in iudicio fuit, & tamen contra illud iudicatum fuit, præsumitur invalidum illud opus fuisse, aut revocatum ab eo, qui revocandi habet. Sunt tamen aliqui casus, in quibus etiam, postquam sententiæ transit in rem iudicatam, pars victoriam diatur, vel sententiæ retractari debet, ut si v. g. pars victrix fateatur sententiæ pro se latam, injustam esse, vel si notorium sit sententiæ esse injuriam, vel si à Judice admissa fuit etiam, postquam in rem iudicatam transiit sententiæ, exceptio & probatio contra injuriam sententiæ, quamvis enim in tali casu admittitur exceptio talem & probationem non deberet Juxta, si tamen admittit, debet super ea exceptione retractari sententiæ, & si injusta fuerit sententiæ hæc retractari.

§. II.

An si prima sententiæ transiit in rem iudicatam, secunda ab alio iudice v. g. delegatis contra primam latam valeat?

EX *c. Inter 20. h. t.* Respondetur quod non teneat secunda, contra primam sententiæ, quæ in rem iudicatam transiit, lata, si prima sententiæ iudicibus exhibitæ non fuit, vel nihil contra veritatem illius oppositum; teneat vero, si prima sententiæ exhibitæ iudicibus fuit, & de ejus valore disputatum, cum non in tali casu præsumatur, quod Juxta

primam sententiam pro nulla habuerint, etiam si directe nihil pronuntiaverint super valore, aut invaliditate primæ sententiæ, sed tantum pronuntiaverint super causa principali.

§. III.

Quando & in quibus casibus sententia non transit in rem judicatam, & in primis an in causis matrimonialibus?

Sententiam non transire in rem judicatam, aliud non est, quam quod nulla etiam appellatione interposita, nova tamen instantia iudicii ad causam jam decisam iterum examinandam peti possit; sic sententia contra legitimum matrimonium ad hoc dissolvendum lata, vel quæ lata fuit pro matrimonio, quasi legitime illud contractum fuisset, cum tamen nullam sit, nunquam transit in rem judicatam, cum semper ad illud redintegrandum vel ad hoc dissolvendum, & retractandam sententiam, quoties competentum fuerit, eam errore quodam latam fuisse, agi possit, ut patet ex *c. Lator, 7. b. r.* neque enim ulla iuris, aut iudicis auctoritas, aut partium consensus, &c. potest dissolvere matrimonium validum, aut invalidum reddere validum, cum talis sententia peccatum foveret, dissolvendo eos, qui veri conjuges sunt, aut conjugendo eos, qui non sunt conjuges. Et quamvis per viam simplicis querelæ ad Superiorem etiam causa hæc deferri possit, potest tamen etiam ab eodem Iudice, vel ex officio, vel per viam simplicis querelæ ad se sententia lata retractari, si de injustitia hujus constituerit. Neque tamen passim, & indifferenter quilibet admitti debet ad sententiam talem impu-

gnandam, ne nimium lites multiplicentur, & cum præsumptio stet pro Iudice; sed prius à Iudice summariâ cognitione dispiciendum, num causa verisimilis subsit sententiæ latæ impugnandæ.

Intelligi tamen hæc debent primò, quòd non transeat in rem judicatam sententia, à qua non fuit appellatum, quoad ipsum matrimonium; quoad litem enim expensas, in quas succumbens condemnatus fuit, transit in rem judicatam sententia, si ab hoc congruo tempore appellatum non fuit, cum pro hoc casu nihil probet allata ratio. Secundò, quòd transeat in rem judicatam sententia, à qua appellatum non fuit, si pro favore matrimonii ex errore quidem malè iudicatum sit, error tamen hic ex consensu partium corrigi possit; si v. g. de matrimonio gravi metu injustè incusso iudicavit Iudex, quòd validum illud sit, & pars metum passa non appellavit post latam sententiam, sed potius vel de novo in matrimonium expressè consensit, vel marito v. g. matrimonialiter post latam sententiam cohabitavit, ita ut in matrimonium prius ob metum invalidum, postmodum consensisse præsumatur, quia sententia talis non fòvet peccatum. Tertiò transit in rem judicatam sententia (saltem quoad nocentem conjugem) si non quidem ad dissolvendum matrimonii vinculum, sed in causa divortii ad cohabitationem tollendam lata sit, quia neque hæc sententia peccatum fòvet, ita tamen, ut innocenti semper liberum sit, etiam post terminum appellationis elapsum, ad reconciliationem partis nocentis agere, nisi nocens statum jam mutavisset, professionem religiosam faciendo.

§. IV.

Bbb 2